

El Libre sisè del Codi civil de Catalunya sobre les obligacions i els contractes. Quan, com i per què hem de codificar-lo

M. del Carme Gete-Alonso i
Calera

Catedràtica de Dret Civil
Universitat Autònoma de Barcelona

Abstract*

L'article presenta l'estat actual del Codi civil de Catalunya i posa de manifest la necessitat de culminar el procés de la codificació civil catalana amb l'elaboració del Llibre sisè, relatiu a les obligacions i els contractes. S'hi exposen els principals obstacles a la codificació d'aquesta matèria, quins han de ser els criteris i línies bàsiques d'actuació i un esbós del seu possible contingut.

The paper describes the current situation of the Catalan Civil Code and advocates for the elaboration of its Sixth Book, the yet to be drafted book concerning obligations and contracts. The article shows the main obstacles for its development, which criteria and guidelines should be followed in its implementation, and, finally, an outline of its possible content.

Title: The Sixth Book of the Catalan Civil Code. When, why and how to proceed to its codification

Paraules clau: Llibre sisè; Codi civil de Catalunya; Obligacions i contractes

Keywords: Sixth Book; Catalan Civil Code; Obligations and Contracts

Sumari

- 1. La codificació civil catalana**
- 2. La situació actual: el punt de partida**
- 3. El Llibre sisè del Codi civil de Catalunya**
 - 3.1. Els obstacles a la codificació del Llibre sisè**
 - 3.2. Criteris i línies bàsiques d'actuació**
 - 3.3. El possible contingut del Llibre sisè**
- 4. Bibliografia**

* Revisió lingüística del català: Mònica Sumoy. Jurista i traductora jurídica. Professora de traducció jurídica (UAB) (monica.sumoy@uab.cat).

1. La codificació civil catalana

La [Primera Llei del Codi civil de Catalunya](#) (Llei 29/2002, de 30 de desembre; DOGC núm. 3798, de 13.1.2003) té com a objectiu fonamental “establir l’estructura, el contingut bàsic i el procediment de tramitació del Codi civil de Catalunya” i comprèn les normes sobre les matèries que componen els llibres en què es divideix.

Fins al dia d’avui, els llibres que s’han publicat i que estan en vigor són els següents (article 3 de la Llei 29/2002):

- a) El *Llibre primer*, relatiu a les disposicions de caràcter general, que inclou les disposicions preliminars i que regula la prescripció i la caducitat (article 7 de la Llei 29/2002).
- b) El *Llibre segon*, relatiu a la persona i la família, que regula la persona física i les matèries compreses en el Codi de família i les lleis especials sobre aquest àmbit (persona i relacions parentals, conjugals i unions de parella). L’[avantprojecte](#) (BOPC núm. 384, de 19.1.2009), que es va presentar a informació pública el setembre del 2008, va ser aprovat pel govern a principis de desembre del 2008, i en coneixem el contingut, però encara estem pendents que es culmini el procés parlamentari.
- c) El *Llibre tercer*, relatiu a les persones jurídiques a què s’aplica l’ordenament civil català –que són les que exerceixen majoritàriament les funcions a Catalunya–, que inclou la regulació de les associacions i de les fundacions. Aquest Llibre va ser aprovat per la [Llei 4/2008, de 24 d’abril](#) (DOGC núm. 5123, de 2.5.2008), i va entrar en vigor el 3 d’agost del 2008.
- d) El *Llibre quart*, relatiu a les successions, que incorpora les matèries del Codi de successions per causa de mort i les disposicions d’altres lleis especials d’aquest àmbit. Aquest Llibre va ser aprovat per la [Llei 10/2008, de 10 de juliol](#) (DOGC núm. 5175, de 17.7.2008), i està en vigor des de l’1 de gener del 2009.
- e) El *Llibre cinquè*, relatiu als drets reals, que refon i completa lleis especials que havien estat promulgades successivament des de l’any 2000. El Llibre es va aprovar per la [Llei 5/2006, de 10 de maig](#) (DOGC núm. 4640, de 24.5.2006), i va entrar en vigor l’1 de juliol del 2006.

El Codi civil ha de ser completat pel *Llibre sisè*, “relatiu a les obligacions i els contractes, que [ha d’incloure] la regulació d’aquestes matèries, [i comprendre] els contractes especials i la contractació sobre consumidors aprovada pel Parlament” (article 3 de Llei 29/2002).

En contra del que pugui semblar, les línies bàsiques i el contingut d’aquest darrer Llibre no ens han de resultar inèdits. L’òrgan que s’encarregui de redactar-ne l’avantprojecte, dins de

l'Observatori de Dret Privat de Catalunya¹, haurà de treballar no només les lleis que existeixen en matèria civil i de consum, sinó que també haurà de tenir com a referent un altre tipus de textos i de material ineludible: el que en una altra època (anys 2000-2004) i amb el mateix objectiu va confegir la desapareguda Secció de Dret Patrimonial de la Comissió de Codificació al si de l'Observatori de Dret Privat².

La passivitat o silenci del legislador davant el contingut del Llibre sisè m'ha motivat a redactar aquest escrit i a plantejar públicament quines podrien de ser les línies bàsiques d'actuació dins del context normatiu actual.

El contingut d'aquest Llibre ens sembla cabdal, de manera que qualsevol opció normativa (més o menys àmplia) que es triï ens semblarà bona, sempre i quan no renunciï a desenvolupar-lo, i que "les omissions [siguin] provisionals i no [comportin] cap mena de renúncia a l'exercici de les competències" (Preàmbul de la Llei 29/2002, apartat I.5).

2. La situació actual: el punt de partida

Les relacions obligatòries i contractuals que es generen en l'ordenament jurídic català es caracteritzen perquè es regulen d'acord amb normes de diferent rang i procedència. En efecte, com a conseqüència de la codificació decimonònica i d'altres atzars soferts pel text de la Compilació del Dret civil de Catalunya de 1960 (en endavant, CDCC), les nostres normes sobre aquesta matèria van acabar segregant-se.

D'altra banda, arran de la instauració de l'Estat de les autonomies a partir de la Constitució del 1978 (article 2 CE), del repartiment i de la "varietat" –si se'ns permet l'expressió– de

¹ Si la iniciativa, com ha estat fins ara, parteix del Govern. Com és sabut, pel que fa al Codi civil de Catalunya, des de la creació de l'Observatori de Dret Privat pel [Decret 190/2000, de 29 de maig](#) (DOGC 3156, de 7.6.2000), al si del Departament de Justícia de la Generalitat, aquest és el que ha portat la iniciativa quant a l'elaboració dels texts (avantprojectes) del Codi Civil que, després d'aprovarats pel Govern, són presentats i debatuts al Parlament de Catalunya. La composició de l'Observatori: Consell Rector, la Direcció Executiva i la Comissió de Codificació i les persones que integren aquests garanteixen la participació no només de tècnics (juristes de varis àmbits), sinó també de representants de les forces polítiques.

² Fins l'any 2004, la Comissió de Codificació estava constituïda pel Ple i quatre seccions, a les quals es va encarregar l'estudi de les normes que ja existien en la matèria, a fi i efecte d'elaborar el Codi civil de Catalunya: la Secció de Família, la Secció de Successions, la Secció de Dret Patrimonial i la Secció d'Harmonització. Per virtut del [Decret 266/2004, de 27 d'abril, de regulació de l'Observatori de Dret Privat de Catalunya](#) (núm. 4122, de 29.4.2004), se'n modifiquen els òrgans. Pel que fa al procés de codificació, desapareixen les seccions de la Comissió de Codificació i es crea la Comissió Permanent. D'altra banda, es modifica el sistema, però enlloc de les seccions es creen ponències especials o grups de treball coordinats per la Secció Permanent. De la Secció de Dret Patrimonial de la Comissió de Codificació formàvem part els doctors Antoni Mirambell Abancó (President de la Secció), Pere del Pozo i Carrascosa i jo mateixa, els notaris Lluís Jou i Mirabent i Francesc Torrent i Cufí, i els registradors de la propietat Antoni Cumella i Gaminde i Josep Lluís Serrate i Abadal. Aquesta Secció va ser autora dels materials que van servir de fonament per a redactar el llibre cinquè sobre drets reals.

competències, tant pel que fa a les matèries com a llur catalogació, ja com a competències legislatives, executives o compartides (vegeu [articles 110, 111 i 112 de l'Estatut d'Autonomia del 2006](#)), coexisteixen diverses legislacions, cosa que suposa haver d'acudir a les normes pròpies i a les d'aplicació general a tot l'Estat.

Malgrat el que acabem de dir, en matèria de dret privat –més concretament, en matèria civil– el nou model d'Estat de la Constitució del 1978 reconeix competència legislativa a les Comunitats Autònomes, per bé que amb certes limitacions.

Del que disposa l'article 149.1.8^a CE es deriva el repartiment de les competències en matèria civil entre l'Estat i les Comunitats Autònomes amb dret civil propi, distribució que es fa de la següent manera:

1. En qualsevol cas, l'Estat té competència en legislació civil sobre les regles relatives a: a) L'aplicació i eficàcia de les normes jurídiques; b) Les relacions juridicocivils relatives a les formes del matrimoni; c) L'ordenació dels registres i els instruments públics; d) Les bases de les obligacions contractuals (que és on pot incidir el Llibre sisè del Codi civil de Catalunya), i e) Les normes per a resoldre els conflictes de lleis. Quant a la determinació de les fonts del dret, l'Estat, que en té la competència exclusiva, haurà de respectar les normes del dret civil autonòmic.
2. La conservació, modificació i desenvolupament del dret civil que no s'inclouï en les excepcions anteriors és competència de les Comunitats Autònomes.

A més de la matèria pròpiament civil, la Constitució espanyola i els Estatuts d'autonomia catalans (del 1979 i del 2006) atribueixen a la Generalitat competències en d'altres àmbits relacionats, que ajuden a entendre la realitat jurídica del dret privat català. La majoria afecten les relacions econòmiques i, directament o indirecta, repercuteixen en les relacions jurídiques obligatòries i contractuals. Algunes s'han qualificat com a «matèries connexes», en el sentit que, malgrat que no pertanyen a l'àmbit civil, formen part de l'ordenament català en general i serveixen com a fonament per a desplegar-ne la competència civil. En un principi, s'empraven per a interpretar de manera restrictiva³ l'abast de la competència legislativa civil, però en el context de l'Estat de les Autonomies, i un cop que aquestes assumeixen les competències que siguin d'acord amb el repartiment que estableix la Constitució, expliquen la raó de ser d'una legislació i ordenament donats, particularment del civil. En paraules recentment encunyades, són matèries “de caràcter transversal” i per això és imprescindible que el legislador civil les tingui en consideració, atès el caràcter de dret comú del dret civil (article 114-4 Codi civil de Catalunya).

Algunes d'elles ja es perfilaven a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya del 1979 i, anys després, al del 2006, el ventall de les competències relacionades amb l'àmbit civil era prou ampli com, per

³ Les SSTC 88/1993, Ple, de 12 de març (MP: Álvaro Rodríguez Bereijo); i 156/1993, Ple, de 6 de maig (MP: Vicente Gimeno Sendra), parlaven de les institucions connexes, tot i que en sentit més restrictiu del que se'n fa avui dia.

raó del sistema de fonts i la crida als “principis generals del dret propi” (article 111-1 Codi civil de Catalunya), justificar una regulació civil pròpia de les obligacions contractuals.

Entre les més significatives, hi figuren: l’agricultura, la ramaderia i la pesca (article 116), en què es fonamenta la Llei de contractes de conreu; el règim de les associacions i de les fundacions (article 118), sobre el qual s’erigeix el Llibre tercer del Codi civil de Catalunya; el consum (article 123); la llengua pròpia (article 143); la publicitat (article 157); el turisme (article 171); les cooperatives (article 124); les corporacions de dret públic i professions titulades (article 125), que han estat regulades per lleis que tracten sobre aspectes contractuals; el dret processal aplicat a les especialitats de dret substantiu català (article 130); l’habitatge (article 137), que es concreta en la [Llei 18/2007, de 28 de desembre, del dret a l’habitatge](#) (DOGC núm. 5044, de 9.1.2008); l’ordenació del territori i el paisatge, el litoral i l’urbanisme (article 149) que ja es prenen en consideració en el Llibre de drets reals; la joventut (article 142), els serveis socials, el voluntariat, els menors i la promoció de les famílies (article 166), o les competències executives sobre la propietat intel·lectual i industrial (article 155), entre d’altres⁴.

En un altre ordre de coses, sempre que parlem de “competències” ens veiem obligats a precisar què entenem per “conservació, modificació i desenvolupament” o, en d’altres paral·leles, per “competència legislativa civil” (article 149.1.8^a CE), interpretació que no està exempta de polèmica doctrinal. Al meu parer, i atès el que estableix l’article 129 de l’EAC del 2006⁵ a dia d’avui, la tesi que hauríem de seguir és la coneguda com a *àmplia o autonomista*, segons la qual el Parlament de Catalunya pot legislar sobre totes les matèries de dret civil, amb l’únic límit de les matèries reservades a l’Estat espanyol.

Dins d’aquest panorama legislatiu, les figures i els instruments jurídics de dret contractual sobre els quals Catalunya té la seva regulació pròpia, encara que fragmentària, no es poden qualificar com “especialitats” o de “particularitats”, perquè són una manifestació dels principis propis del dret patrimonial català (article 111-2 Codi civil de Catalunya) consolidats, bé a través de pràctiques negocials (més o menys noves), bé arran de necessitats socials històriques. Aquest recull de figures, instruments i principis constitueixen el punt de partida del Llibre sisè del Codi civil de Catalunya, o les bases que han de servir per a construir-lo. Ara bé, com la resta de llibres del Codi, pel sol fet que en una primera etapa no reguli àmpliament la matèria, ha de deixar-se obert.

Entre el conjunt de normes més il·lustratives, cal que diferenciem entre les normes de dret privat i les de dret públic, la immensa majoria, entre les quals es troben les que desenvolupen les relacions de consum:

⁴ Gran part d’aquestes matèries, ja total ja parcialment s’hauran d’integrar al Llibre sisè.

⁵ Aquest precepte de l’Estatut d’Autonomia de Catalunya de 2006, juntament amb gairebé quasi tots els articles del Títol IV, relatiu a les competències, han estat impugnats al [recurs presentat pel Grup Parlamentari Popular del Congrés dels Diputats](#).

1.- *Normativa de dret privat:*

- a) La rescissió per lesió (articles 321 a 325 [CDCC](#)) i el contracte de venda a carta de gràcia (articles 326 a 328 [CDCC](#)). Aquest contracte i el règim anterior són el contingut de la CDCC que s'hauria de modificar.
- b) Els censals i els violaris [[Llei 6/2000, de 19 de juny, de pensions periòdiques](#) (DOGC núm. 3174, de 4.7.2000)].
- c) La cessió de finca o d'edificabilitat a canvi de construcció futura [[Llei 23/2001, de 31 de desembre](#) (DOGC núm. 3556, de 18.1.2002)].
- d) Els contractes d'integració [[Llei 2/2005, de 4 d'abril](#) (DOGC núm. 4362, de 13.4.2005)].
- e) Els contractes d'arrendament rústic, parceria i masoveria, d'arrendament per conservació del patrimoni natural i de pastures [[Llei 1/2008, del 20 de febrer, de contractes de conreu](#) (DOGC núm. 5082, de 3.3.2008)].
- f) El contracte d'acolliment de persones grans [[Llei 22/2000, de 29 de desembre](#) (DOGC núm. 3304, de 12.1.2001)]. D'acord amb el que estableix el preàmbul de l'avantprojecte de Llibre II del Codi civil de Catalunya (III, últim paràgraf), "en la mesura que es concep com un contracte oneros i intervé una contraprestació, ha de quedar fora del Llibre segon i, si escau, integrar-se en el Llibre sisè, relatiu a les obligacions i els contractes". El contracte de convivència [[Llei 19/1998, de 28 de desembre, sobre situacions convivencials d'ajuda mútua](#) (DOGC núm. 2801, de 8.1.1999)] s'incorporarà al Llibre II del Codi civil de Catalunya.

A més, s'han de tenir en compte certes modalitats contractuals o pactes que pertanyen al dret de família i de successions i que, si bé no s'insereixen en el Llibre sisè, estan en d'altres llibres del Codi civil de Catalunya. En general, pertanyen al dret patrimonial català i en poden derivar principis contractuals. Del dret de família destaca la compravenda amb pacte de supervivència ([articles 44 a 47 CF](#)) i, del [Llibre quart](#), els pactes successoris (articles 431-1 a 431-30 front a la prohibició de contractes sobre l'herència futura a l'article 1272 CC espanyol).

2.- Pel que fa a *la normativa que no és pròpiament de naturalesa civil*, cal que fem esment de les següents normes:

- a) [Llei 1/1990, de 8 de gener, sobre disciplina del mercat i de la defensa dels consumidors i usuaris](#) (DOGC núm. 1253, de 9.2.1990).
- b) [Decret legislatiu 1/1993, de 9 de març, sobre comerç interior](#) (DOGC núm. 1748, de 25.5.1993).

- c) [Llei 3/1993, de 5 de març, de l'estatut del consumidor](#) (DOGC núm. 1719, de 12.3.1993).
- d) [Llei 9/2000, de 7 de juliol, de regulació de la publicitat dinàmica a Catalunya](#) (DOGC núm. 3189, de 24.7.2000).
- e) [Llei 18/2007, de 28 de desembre, del dret a l'habitatge](#), que inclou normes sobre el contracte de compravenda, el contracte d'arrendament i la publicitat (l'oferta contractual), que s'haurien d'integrar en el Llibre sisè del Codi civil de Catalunya.

Algunes de les normes catalanes que desenvolupen les regles sobre les *relacions de consum* són, entre d'altres:

- a) El [Decret 298/1993, de 8 d'octubre](#) (DOGC núm. 1832, de 15.12.1993), pel qual es regula l'activitat industrial i de prestació de serveis en els tallers de reparació de vehicles automòbils, dels seus equips i components.
- b) El [Decret 168/1994 de 30 de maig](#) (DOGC núm. 1924, de 22.7.1994), de reglamentació de les agències de viatges, modificat pel [Decret 210/1995, d'11 de juliol](#) (DOGC núm. 2081, de 28.7.1995) i el [Decret 300/1998, de 17 de novembre](#) (DOGC núm. 2776, de 30.11.1998)⁶.
- c) El [Decret 290/1995, de 28 de desembre](#) (DOGC núm. 2126, de 10.11.1995), de prestació de serveis a domicili als consumidors i usuaris.
- d) L'Ordre de 7 de maig del 1997, per la qual es regula la garantia dels vehicles automòbils usats (DOGC núm. 2393, de 16.5.1997).
- e) L'Ordre de 16 de desembre del 1999, per la qual es regula el funcionament dels establiments dedicats a la neteja tèxtil (DOGC núm. 3046, de 30.12.1999), que inclou certes previsions sobre la prestació dels serveis.
- f) El [Decret 213/2001, de 24 de juliol](#), sobre protecció dels drets dels consumidors i usuaris en la prestació de serveis sobre els béns de naturalesa duradora (DOGC núm. 3446, de 6.8.2001).
- g) Les lleis sobre l'activitat turística [[Llei 13/2002, de 21 de juny](#) (DOGC núm. 3739, de 14.10.2002)], així com les que estableixen la tipologia i la classificació dels establiments d'hoteleria en general. Aquesta legislació incideix en els contractes de prestació de serveis, el contracte d'allotjament i els contractes connexos, com ara el contracte d'aparcament de vehicles i les seves modalitats.

⁶ Tot i que gran part de la regulació sobre el contracte de viatges combinats ha de ser estatal, el legislador autonòmic pot desplegar les directives europees, tema que tractarem més endavant.

En conclusió, comptem amb un bagatge important de regles que hem de tenir en compte com a obligat punt de partida a l'hora de redactar el Llibre sisè del Codi civil de Catalunya.

3. El Llibre sisè del Codi civil de Catalunya

El Llibre sisè d'obligacions i de contractes inclou "la regulació d'aquestes matèries, comprenent-hi els contractes especials i la contractació que afecta els consumidors" (article 3.f) de la Llei 29/2002).

Per tant, a l'hora de redactar aquest Llibre, cal que el legislador tingui a punt tot el material legislatiu, documents, escrits o informes que s'hagin elaborat sobre aquells temes.

Ara bé, la codificació de les relacions obligatòries i contractuals pot plantejar dos interrogants: l'un, de tipus tècnic, quins són els límits de la competència legislativa catalana en matèria contractual i obligatòria?, i l'altre, de política o oportunitat legislativa, quin sentit té que Catalunya codifiqui en matèria d'obligacions i contractes simultàniament al procés d'uniformització del dret contractual europeu?

3.1. Els obstacles a la codificació del Llibre sisè

Els suposats entrebancs que acabem d'apuntar no només són superables, sinó que no ens han de servir d'excusa per a no enllestir la codificació de les relacions contractuals i obligatòries del Codi civil de Catalunya.

a) *Pel que fa als treballs de dret contractual europeu*⁷:

Si bé és cert que els hem de respectar, no és menys cert que *hem de* regular les matèries sobre què tenim competència, com les civils, i que ho hem de fer de manera autònoma, és a dir, sense por i sense haver de dependre d'altres treballs legislatius o de més extensió geogràfica, com ara els europeus. Tampoc no hem de perdre de vista que la nostra codificació civil té com a objectiu clar i primordial recollir les nostres regles civils i institucions privades en un cos legal únic i harmònic (el Codi), tasca que no ens havia estat permesa d'endegar fins que no vàrem recuperar la potestat legislativa. La nostra finalitat preferent ha de ser, doncs, ordenar, sistematitzar i identificar les institucions, alhora que desplegar les competències legislatives.

⁷ No és aquest el lloc per fer la cita dels nombrosos articles i publicacions sobre aquests. Entre d'altres, es poden citar Antoni VAQUER ALOY (ed.) (2008), *European Private Law Beyond the Common Frame of Reference: Essays in Honour of Reinhard Zimmerman*, Europa Law Publishing, Groningem; i Àrea de Dret Civil UdG (2003), *El dret civil català en el context europeu. Materials de les Dotzenes Jornades de Dret Català a Tossa*, Documenta Universitaria. Per a l'evolució i síntesis sobre els diferents criteris, és útil l'estudi de José Carlos FERNÁNDEZ ROZAS (2005), "El Derecho de los contratos en el marco de la unificación jurídica del Derecho privado de la Unión Europea", a *Homenaje al profesor Didier Opperti Badán*, Fundación de Cultura Universitaria, Montevideo, pp. 157-192.

Així mateix, hem de subratllar el caràcter obert del Codi civil de Catalunya, "tant en l'estructura com en el contingut" (Preàmbul de la Llei 29/2002, apartat I.2). Això significa que no és una norma immutable, sinó que el legislador té llibertat per a regular el que consideri més adequat. Un Codi obert permet, en paraules del Preàmbul de la Llei 29/2002, superar els reptes que sorgeixen arran de les constants modificacions legislatives, del progrés social, científic i tecnològic, del procés d'integració europea o, en general, de les necessitats que es vagin presentant.

Aquest és l'argument que ens ha de servir per fer front als qui pensin que l'esforç de reorganitzar i sistematitzar les regles contractuals catalanes és inútil, perquè es diluirà davant la unificació o futura uniformització del dret contractual europeu. No és aquest ni el moment ni el lloc per a desenvolupar aquesta idea, però per la finalitat que persegueixo n'hi ha prou amb presentar-la. Només recordaré breument que, ara com ara, el resultat més probable dels treballs d'unificació no és un codi europeu dels contractes de normes positives, sinó l'elaboració d'uns principis comuns (un *soft law*).

Igual que es va fer amb els drets reals, cal que *reconstruïm els principis i regles de dret patrimonial català* des del propi ordenament intern o català, sense que els altres ens demanin quines són les nostres institucions "tradicionals" o aquelles que practiquem habitualment. En fer-ho, no hem d'oblidar que des dels anys noranta [STC 236/1991, Ple, de 12 de desembre (MP: Eugenio Díaz Eimil)]⁸, el legislador català pot, en execució de les seves competències, incorporar com a pròpies les normes europees, essencialment les directives en matèria contractual o obligatòria (com les relatives al consum, que incideixen en les relacions contractuals), i que, tot i que ha transposat, haurà d'actualitzar.

No discutirem que, en el context actual, hàgim de deixar-los de banda, però no permetrem que les vicissituds que els afectin arribin a suspendre les polítiques legislatives catalanes. Alguns, moguts per raons d'estalvi econòmic i d'esforços, ens oposaran que, abans de reconstruir el dret privat propi, és més oportú que esperem a què s'aprovi el codi europeu de contractes. Aquest argument, d'entrada aparentment raonable, amaga, però, una fal·làcia:

Primera: una "suposada" unificació europea en matèria contractual en cap cas eximeix el legislador català de l'obligació de regular aquest ni qualsevol altre àmbit sobre el qual tingui competència. El Llibre de drets reals podria haver decidit no omplir-lo de contingut i tanmateix el va completar; per tant, també creiem que ha de fer el mateix pel que fa al Llibre sisè del Codi civil de Catalunya i positivitzar-lo.

⁸ Fonament Jurídic Sisè: "(...) el ingreso de España en la CEE y la consiguiente trasposición de las normas de derecho comunitario derivado no altera las reglas constitucionales de distribución de competencias; quedaría sin contenido si se aceptase la aplicación extensiva del título de comercio exterior que propugna el Abogado del Estado, pues tal aplicación acabaría por excluir siempre a las CC.AA. en cualquier materia relacionada con el derecho comunitario, ya que sería muy difícil encontrar normas comunitarias que no tuvieran incidencia en el comercio exterior, si éste se identifica, sin más matización, con comercio intracomunitario."

Segona: de seguida comprovem que hi ha regles contractuals que s'incorporen al Llibre sisè sense que resultin afectades pels treballs d'unificació europeus; per exemple, les que es refereixen a una modalitat, a un tipus contractual o ineficàcia concreta (la rescissió per lesió o la compravenda a carta de gràcia).

Tercera: fins i tot en el supòsit, avui dia ja no tan real, que els treballs europeus arribessin a bon port i s'aprovés un autèntic cos legal unificat per a tot l'espai europeu, el text normatiu propi i la tasca interna seria del tot necessària, vist el panorama actual (en matèria de consum no tenim ni tan sols un codi sectorial).

Quarta: les diferències que eventualment sorgeixin entre el Codi civil català i el text europeu no han de suposar, en principi, cap problema transcendental que no es pugui resoldre modificant el nostre Codi, en virtut del seu caràcter obert i maleable, que ens permet adequar-lo a qualsevol circumstància i de la manera que estimem més idònia.

Un legislador assenyat és aquell que té en compte tant el passat com el futur d'una societat i que, a més, no regula en oberta contradicció amb les tendències legislatives emergents. Per tant, si existeix una normativa catalana completa, els treballs d'unificació europea en matèria contractual estan obligats a respectar-la, si més no de manera indirecta.

b) *Pel que fa els límits de la pròpia competència legislativa*

Pel que fa a les competències legislatives, no ens creiem excessivament optimistes en afirmar que *"las bases de las obligaciones contractuales"* és un obstacle que es pot salvar fàcilment, malgrat el risc del recurs d'inconstitucionalitat, que pesa sobre nostre com l'espasa de Dàmocles. No ens estendrem, ara, sobre aquest punt, ja que, l'objectiu del nostre discurs és un altre de ben diferent, però deixarem apuntades les nostres posicions.

En efecte, encara que no hi ha un acord doctrinal quant al significat i l'abast de *"las bases"* i que les decisions del Tribunal Constitucional tampoc són gaire aclaridores, el legislador autonòmic té, aquí, un ample marge d'actuació.

Les sentències del Tribunal Constitucional que han tractat aquesta qüestió [en concret, la STC 264/1993, Ple, de 22 de juliol (MP: Julio Diego González Campos)⁹ i la STC 14/1998, Ple, de 22 de

⁹ El Fonament Jurídic Cinquè diu: *"(...) que ya en la temprana STC 37/1981 declaró el Tribunal que sólo la legislación emanada de los órganos centrales del Estado puede regular la forma en que nacen y se extinguen los derechos y obligaciones a que el ejercicio de la actividad del empresario mercantil puede dar lugar y el contenido necesario de aquéllos y éstas (fundamento jurídico 3). Por su parte, la STC 71/1982, a propósito de la regulación de lo que deba entenderse por cláusulas contractuales abusivas en perjuicio del consumidor, consideró como de pertenencia estatal la normación de las condiciones generales de contratación o de las distintas modalidades contractuales, e igualmente la de la responsabilidad por los daños originados en la adquisición, utilización o disfrute por los consumidores de bienes, medios o servicios, ya que el régimen de unas y otras materias, incardinado en la legislación civil (artículo 149.1.8 C.E.), debe ser uno y el mismo para todo el territorio del Estado (fundamentos jurídicos 14 y 19). No es, claro está, que a las normas autonómicas no les quepa disciplinar determinados tipos de venta o articular dispositivos preventivos o correctores de los eventuales abusos a que ciertos contratos puedan ondudir. De lo que se trata es de que a través de tales normas no se produzca un novum en el contenido contractual o,*

gener (MP: José Gabaldón López)¹⁰] identifiquen el concepte que ens ocupa amb *l'eficàcia normativa del contracte* ("la validez y eficacia *inter privatos* de las relaciones jurídicas derivadas de [los] contratos")¹¹ i *les regles sobre el compliment de les obligacions*, en general, a les quals s'ha d'afegir *l'origen històric del límit competencial*, en què es referien a les obligacions mercantils (així, a la Constitució republicana).

Ara bé, malgrat "el costum" que han instaurat les lleis estatals dels últims temps, d'explicitar el caràcter de la norma que s'aprova i de la competència que exercita l'Estat, aquestes declaracions no s'han d'interpretar amb caràcter absolut, per tal com allò que es declara no sempre s'ha de donar com a cert; la competència per a legislar és la que correspon *objectivament* i no la que *un mateix* s'arroga [vegeu la STC 157/2004, Ple, de 23 de setembre (MP: Guillermo Jiménez Sánchez)]¹².

"*Las bases de las obligaciones contractuales*" aglutinen els mínims que han de concórrer en la realitat jurídica actual i que s'han de respectar en les relacions jurídiques patrimonials. Comprenen les regles de l'ordre públic econòmic, que és un dels límits de l'autonomia privada, i que representa un mandat al legislador estatal i un límit a la competència autonòmica.

Però, on es troben aquestes bases? Al nostre parer, deriven dels principis econòmics constitucionals que regeixen amb caràcter comú, per exemple: la unitat de mercat, la llibertat d'empresa, el reconeixement de l'autonomia privada (article 38 CE), la protecció al consumidor (article 51 CE), la garantia de la lliure circulació de persones i mercaderies en l'espai europeu, el principi de tutela judicial (article 24 CE), que garanteix les accions judicials per tal de fer efectives les relacions obligatòries, etc. Això no significa que el legislador estatal sigui l'únic que té competència per a regular la matèria contractual o obligatòria, sinó que els legisladors autonòmics no poden fer-ho sense respectar aquest seguit de principis.

en otros términos, de que no se introduzcan derechos ni obligaciones en el marco de las relaciones contractuales privadas (...)".

¹⁰ Fonament Jurídic Sisè: "*Mas, con este razonamiento se confunden dos planos jurídicos distintos: Por una parte, el de la validez y eficacia inter privatos de las relaciones jurídicas derivadas de aquellos contratos; y] por otra, el de los requisitos de obligado cumplimiento para la obtención de los pertinentes permisos y autorizaciones en relación con el ejercicio de la caza y su aprovechamiento. El primero de los apuntados aspectos pertenece materialmente al ámbito propio de la legislación civil - más concretamente, al de las bases de las obligaciones contractuales- y que, por ende, su regulación compete en exclusiva al Estado (article 149.1.8. C.E.)."*

¹¹ És a dir, la "lleï entre les parts" de l'article 1091 CC.

¹² "Este Tribunal no está condicionado por los encuadramientos competenciales que se contengan la ley estatal, sino, exclusivamente, por la distribución de competencias que se derive de las previsiones del bloque de la constitucionalidad" (FJ 9è). "La normativa básica estatal cumple la función de establecer una orientación unitaria y dotada de cierta estabilidad en todo aquello que el legislador considera esencial en determinada materia, debiendo garantizar un espacio normativo suficiente a las Comunidades Autónomas para que puedan desarrollar sus competencias normativas y de ejecución (SSTC 1/1982, 223/2000)" (FJ 16è).

Dit això, hem de deixar ben clar que les bases de les obligacions contractuals no s'identifiquen ni amb les regles que determinen el tipus bàsic (el contracte), ni amb els seus elements (l'estructura i la funció), ni amb les disposicions comunes a tots els contractes. D'altra banda, les bases tampoc impliquen que el contingut dels contractes estigui reservat a l'Estat, tot i que de vegades el Tribunal Constitucional hagi fet una interpretació més restrictiva segons la qual en quedaria exclosa la legislació civil pròpia¹³. Aquestes declaracions no només contradiuen el panorama normatiu competencial, sinó que, a més, eliminen la competència autonòmica en aquesta matèria, quan precisament el seu reconeixement és el punt de partida de la legislació pròpia, això sí, limitada, però en cap cas amb un límit que n'impossibiliti l'exercici.

El repartiment de competències en matèria civil no va suposar que tot allò que s'havia regulat en les compilacions i altres lleis civils complementàries esdevingués automàticament inconstitucional, sinó la necessitat d'adaptació a la Constitució. Així, aprovada la Constitució del 1978, la Compilació del 1960, fins aleshores llei estatal, es va incorporar a l'ordenament civil català com a text refós de la Compilació del Dret civil de Catalunya [Llei 13/1984, de 20 de març (DOGC núm. 420, de 28.3.1984)]. Ni la compravenda a carta de gràcia, ni la rescissió per lesió són, per tant, inconstitucionals ni es poden encabir en "*las bases*".

Què significa "*bases de las obligaciones contractuales*"?

a) Per "*bases*" entenem "fonament d'alguna cosa"; en matèria contractual no es predica de totes les relacions obligatòries, sinó només de les d'una classe, les contractuals. Les bases no fan referència a les fonts de les obligacions (la llei, el contracte, el quasicontracte, el delictes i el quasi-delictes), ni als altres tipus d'obligacions, o al règim normatiu (o regles) dels tipus contractuals concrets, ni tampoc al règim general de les obligacions. Les bases són els mínims inalterables comuns d'un sol tipus d'obligació, les contractuals.

b) Pel que fa al terme "*obligaciones contractuales*": hem de distingir entre "les obligacions" i «el contracte». La doctrina¹⁴ ha assenyalat, amb raó, que el contracte no és *la base* de l'obligació, sinó la seva font (article 1089 CC), diferència que opera quan es tracta d'exercir la competència legislativa per part de les Comunitats Autònomes. De manera resumida, podem dir que les obligacions contractuals són els efectes del contracte¹⁵, però no el contracte, que, com a acte jurídic, s'exhaureix quan es perfecciona, per a donar entrada a la relació jurídica contractual. Les obligacions contractuals són el contingut del

¹³ Fonament Cinquè de la STC 264/1993, de 22 de juliol: "(...) De lo que se trata es de que a través de tales normas no se produzca un novum en el contenido contractual o, en otros términos, de que no se introduzcan derechos ni obligaciones en el marco de las relaciones contractuales privadas (...)".

¹⁴ Ferran BADOSA COLL (1994), "La competència de la Generalitat de Catalunya i les bases de les obligacions contractuals", ponència de les VIII Jornades de Dret Català a Tossa de Mar; i, del mateix autor (2001), "El futur Codi de Dret Patrimonial de Catalunya", a Esther ARROYO I AMAYUELAS (coord.), *El Quebec. Un model de dret comparat per a Catalunya*, Servei de Publicacions de la Universitat de Barcelona, Barcelona, pp. 125-137.

¹⁵ Article 1258 CC: «se perfeccionan por el mero consentimiento, y desde entonces obligan».

contracte, i les delimita l'autonomia privada o la llibertat (vegeu els articles 1255 CC i 111-6 del Codi civil de Catalunya).

Seguint aquest raonament, les bases del contingut contractual han de situar-se, per definició, fora de la obligació a què es refereixen, però també fora del contracte com a acte jurídic, encara que es qualifiquin com a "contractuals". Adjectivar-les com a tals, especificar-les, significa que es prediquen d'unes determinades obligacions, les que neixen del contracte i no d'altres, atès el caràcter d'aquesta font d'obligacions.

És a dir, el fet que el contracte sigui l'instrument jurídic adequat en totes les relacions patrimonials (i part de les personals) per fer intercanvis de béns i serveis explica que s'exigeixin uns mínims, preferentment econòmics, però que no exclouen d'altres¹⁶, que s'han de respectar i mantenir a l'hora de legislar sobre els efectes del contracte. El legislador estatal no pot configurar aquests mínims o bases de manera arbitrària o tan àmpliament que acabi absorbint les competències autonòmiques sobre legislació civil. Les bases comprenen, entre d'altres, els principis constitucionals sobre l'ordre públic econòmic i l'àmbit personal (drets i llibertats fonamentals).

Per concretar, si s'admet la interpretació que s'ha fet, el Llibre sisè pot regular:

a) El contracte, en general: el concepte, els elements i els requisits (l'estructura i la funció) del contracte; és a dir, el que es coneix com a "teoria general del contracte".

Les disposicions generals no són bases de les obligacions, perquè es refereixen a la institució abstracta del contracte (al concepte i al tipus). Lògicament, el legislador no regularà en contra de les concepcions jurídiques comunes socialment arrelades, però aquesta competència legítima que les normes que es proposin a partir d'ara s'adeqüin a la realitat del segle XXI i que incorporin les noves pràctiques jurídiques.

b) Els tipus (la compravenda) i els subtipus contractuals (venda a carta de gràcia, venda a prova, etc.).

Certes regulacions de subtipus contractuals de la compravenda (com ara la carta de gràcia o el pacte de supervivència) o dels contractes agraris (com els arrendaments, la masoveria, la parcel·laria) són i han estat exemple, ja des de la Compilació del Dret civil de Catalunya, de normes que recullen institucions pròpies. Com es comprova de l'enumeració anterior, el legislador català ha tipificat nous tipus contractuals (la cessió de finca a canvi d'obra futura o d'edificabilitat), o bé n'ha renovat d'altres (el contracte d'integració, els contractes agraris...).

c) Les obligacions no contractuals: ens referim a les obligacions derivades de fets lícits i voluntaris (els quasicontractes), il·lícits (la responsabilitat civil) i a les obligacions legals.

¹⁶ Els derivats de l'aplicació dels drets fonamentals i de les llibertats (constitucionals).

En contra del que se sol pensar (sobretot respecte de les obligacions derivades de fets il·lícits), en no ser contractuals, no han de compartir unes mateixes bases en tot l'Estat espanyol. Per tant, en principi, no hi hauria d'haver cap problema per a regular-les.

Tot això confirma la nostra valoració "optimista" inicial, que mantenim. A la pràctica constatem que s'han admès lleis sobre contractes especials sense que s'hi hagin interposat recursos d'inconstitucionalitat; així, han quedat indemnes les lleis catalanes de cessió de finques i de contractes agraris. No veiem per què l'actitud del legislador estatal davant del Llibre sisè hauria de ser diferent.

O potser el que l'espanta no és tant una hipotètica invasió de competències, sinó que tinguem el nostre propi Codi civil? Segurament serà això. Si fem memòria, però, en la darrera fase del sistema de les compilacions, en un moment en què no hi havia parlaments autonòmics, les Corts Generals van aprovar el Fuero Nuevo de Navarra, que de fet era, i és encara, un codi civil paral·lel al Codi civil espanyol.

3.2. Criteris i línies bàsiques d'actuació

Per acabar de sistematitzar el dret patrimonial català, només ens falta per redactar el Llibre sisè del Codi civil de Catalunya. En un sistema que es regeix per la teoria del títol i del mode, el dret estàtic patrimonial, que està representat pels drets reals, necessita complementar-se amb el contracte i els tipus contractuals. Les relacions jurídiques com a conseqüència de drets reals constituïts o establerts d'acord amb el Llibre cinquè s'han de sustentar en les normes de l'ordenament català, que ha de regular-les (dins dels límits de la pròpia competència).

Del context normatiu actual es deriven els criteris, línies i maneres d'actuació del legislador català en aquesta matèria. Així:

1r- Ha de recollir les institucions de la Compilació del Dret civil de Catalunya que estiguin encara vigents, i derogar-les definitivament mitjançant el Codi civil. Ha de fer el mateix en relació amb els contractes i les institucions obligatòries pròpies regulades per altres lleis, siguin civils o especials (com, per exemple, les regles contractuals de la legislació de consum, que, per mandat legal, s'han d'introduir en el Llibre sisè del Codi civil de Catalunya).

Així mateix, i malgrat que no es digui expressament, ha d'identificar i aïllar els principis i normes privades d'altres lleis que no siguin estrictament civils (com les que es contenen a la Llei del dret a l'habitatge), o que siguin de caràcter urbanístic (que ja té en compte el Llibre cinquè del Codi civil de Catalunya).

2n- Un cop que hagi identificat les normes i la regulació específica, ha d'analitzar i triar les que constitueixen els principis o fonaments que justifiquen una regulació concreta (en virtut de la funció d'informació dels principis generals del dret, art 111-1 Codi civil de Catalunya).

A continuació, ha de determinar les institucions i les pràctiques obligatòries i contractuals *inter privatos*. A partir d'aquest examen, ja comptarà amb un conjunt de regles que conformaran (o que podran arribar a conformar) les disposicions generals del contracte i de les relacions obligatòries, o una primera aproximació als principis contractuals, si més no als propis.

3r- Quan elabori les regles del Llibre sisè, el legislador haurà de desenvolupar el contingut anterior sobre la matèria. Ens referim a:

a) Les normes ja existents: traslladar-les al cos legal no ha de suposar, tanmateix, mantenir la normativa anterior. S'hauran d'introduir les modificacions i adaptacions que calgui per tal que la regulació sigui completa (i es conservin els principis i les regles tradicionals, però sense que es fossilitzin).

b) L'adequació de les regles que escaigui a la realitat econòmica i jurídica del mercat, precisament pel que s'acaba de dir, per exemple, les normes sobre consum

4t- El legislador no ha d'oblidar la dimensió jurídica europea dins la qual actuen les persones i a les quals, com a parts contractuals, s'aplica el Llibre sisè del Codi civil català. En aquest punt, els criteris de redacció han de tenir en compte el panorama contractual europeu, que inclouen, com ja s'ha exposat:

a) Les directives que afecten les relacions jurídiques obligatòries contractuals; i

b) Els treballs d'unificació en aquest àmbit.

En definitiva, el legislador, igual que va fer en redactar la resta de llibres, ha de reconstruir la normativa pròpia, atès el caràcter incomplet de l'actual

3.3. El possible contingut del Llibre sisè

El que es decideixi incorporar al Llibre sisè depèn de la fita que es persegueixi quan es desplegui la codificació civil. Quan es redacti i entri en vigor, es posarà fi a una etapa, però aquest punt final no significarà que s'immobilitzin unes normes, per tal com el nostre Codi té, tal com hem reiterat, un caràcter obert.

Amb tot, si el legislador redacta el Llibre¹⁷ sisè durant el present any (2009), té diverses opcions:

1a- Pot presentar una regulació que abraçaria la major part de regles relatives a

¹⁷ El Professor Antoni MIRAMBELL ABANCÓ, en intervencions al *Congrés de Dret Contractual Europeu*, a la URV, a l'octubre de 2008, i al curs d'*Actualització de Dret Privat Català i Estatut d'Autonomia*, a la UAB, al novembre de 2008, va referir-se a les possibles opcions, en sentit similar al que exposo.

l'obligació, el contracte i els tipus contractuals, entre les quals s'han d'incloure i, si escau, refundre, totes les que encara estan vigents. Aquesta regulació comprendria totes les normes, ja privades, ja d'altres àmbits, de manera que seria gairebé completa.

2a- Pot fer una regulació concreta, que només inclogui les normes encara subsistents de la Compilació del Dret civil de Catalunya i de les lleis especials de caràcter civil.

3a- Per tal de donar compliment al que exigeix l'article 3 de la Llei 29/2002, pot fer la regulació concreta que tot just hem esmentat, i afegir-hi les regles generals en matèria de consum.

Encara que les dues darreres opcions són realistes i –si s'arriba a aprovar el Llibre segon–, permeten que el Codi civil de Catalunya estigui gairebé complet en un temps raonable, creiem que la primera és la més indicada. Certament, i atès el caràcter obert del Codi civil, una regulació parcial en cap cas impedeix la incorporació, *a posteriori*, de les regles que s'estimin procedents. No obstant això, la coordinació i coherència normatives, en particular pel que fa als principis generals que inspiren la regulació, s'aconsegueix millor a través de la primera de les opcions comentades. Si en decantar-nos per una altra posició pesa sobre nosaltres la por al possible recurs d'inconstitucionalitat, no ens hem d'enganyar; si l'Estat (o qui estigui legitimat per fer-ho) té un interès per a recórrer, el recurs no dependrà de l'amplitud de la regulació catalana, sinó d'altres factors que no seran necessàriament de caràcter tecnicojurídic. La realitat és que, mentre no se'n determini el contingut, sempre quedarà el dubte sobre el significat de "*las bases de las obligaciones contractuales*" del que se'n faran diferents interpretacions.

Entre 2002 i 2004¹⁸, al si de la Secció de la Comissió de Dret Patrimonial de l'Observatori de Dret Privat de Catalunya, vàrem confeccionar una sèrie de materials que traçaven les línies bàsiques del Llibre sisè i que actualment haurien de servir, amb les modificacions pertinents adequades al pas del temps, per redactar l'actual Llibre sisè.

A l'informe sobre el contingut del que havia de ser el futur Llibre sisè¹⁹, els membres de la Secció vam proposar una regulació de l'obligació molt ajustada al que podria anomenar-se com "de mínims"; en fèiem una definició general i una remissió genèrica, i construïem una normativa més àmplia pel que fa al contracte i als contractes en particular, atès el bagatge amb què comptàvem (i que, des de llavors, s'ha anat incrementant).

Al Títol 1, després de les disposicions generals relatives a la descripció de l'obligació, s'enunciaven les fonts de l'obligació i del règim jurídic (norma oberta), es regulaven els actes lícits i els voluntaris (els quasicontractes), l'enriquiment injustificat i els actes il·lícits procedents de la causació del dany. La nostra novetat més significativa, salvant els obstacles doctrinals del segle

¹⁸ La data de l'informe final és de 14 d'abril de 2004.

¹⁹ Més *in extenso* sobre aquest, Antoni MIRAMBELL I ABANCÓ (2001), "El dret patrimonial en el futur Codi civil de Catalunya", *La Notaria*, núms. 9 i 10, pp. 19 i ss.

XIX (o la influència de POTHIER) va ser la regulació de la voluntat unilateral, i de la qual vam proposar tres situacions: la promesa pública, el concurs públic (en part regulat per normes de consum) i la promesa que recau sobre una obligació anterior ja existent (el reconeixement).

Al Títol 2, el contracte es va considerar com a un *acte jurídic i font d'obligacions*. Vam distingir entre:

- Les disposicions generals, o dades a través de les quals s'identifica jurídicament el contracte com a tipus o figura jurídica i els criteris relatius als medis d'establiment del seu contingut, la seva formació i gènesi. Com a innovacions es podrien destacar l'admissió del concepte de funció contractual, dins del qual es distingia entre la funció econòmica i altres funcions (més jurídiques, algunes, com ara la de garantia...), i les regles referents a l'oferta i l'acceptació del contracte.
- En un capítol independent vam recollir i reordenar la legislació pròpia de consum, que té caràcter general i que regula la posició del consumidor com a part contractual.
- Les regles d'interpretació de la voluntat contractual.
- La regulació dels règims d'ineficàcia contractual, on es contenien les generals dels règims de nul·litat i d'anul·labilitat, així com el règim de la rescissió del contracte.

En els següents Títols, es va fer una sistematització ordenada dels diferents tipus contractuals, tot recollint i incorporant les lleis existents. Vam classificar els tipus contractuals, en atenció a la funció del contracte i al seu objecte. Vam diferenciar entre les següents categories:

- Els contractes transmissius, dins dels quals es comprenia el contracte de compravenda, la venda a carta de gràcia i la cessió de finca o d'edificabilitat a canvi de construcció futura.
- Els contractes sobre activitat aliena, entre els quals vam prestar especial atenció al contracte de serveis i d'execució d'obra com a contractes genèrics. Vam considerar el contracte d'execució d'obra immobiliària, així com el contracte de viatge combinat. Així mateix, aquesta va ser la seu dels contractes de mandat i de dipòsit.
- En els contractes aleatoris vam recollir la pensió vitalícia o violari, el contracte d'aliments i el contracte de joc.
- Entre els contractes que recauen sobre un objecte aliè vam encabir l'arrendament de cosa, el comodat, el contracte d'aprofitament per torns i els contractes relatius a l'estacionament temporal de vehicles.
- Vam proposar regular com a contractes de cooperació els contractes de societat i de parceria, la masoveria i el d'integració.

- El contracte de préstec, la fiança i el censal (per les funcions econòmiques), vam normar-los com a contractes de finançament i de garantia.
- Finalment, entre els contractes per a la resolució de conflictes vam preveure el contracte de transacció.

Tal com es comprova del que hem dit a l'apartat 2, des de 2004 fins al dia d'avui s'han dictat noves lleis que incideixen en la taula de continguts del Llibre sisè que hem explicat. El legislador hauria de prendre aquests materials com a punt de partida i introduir les modificacions que es deriven d'aquesta realitat normativa afegida.

En la nostra opinió s'haurien d'incorporar les regles generals que preveuen algunes lleis, com ara les de la Llei del dret de l'habitatge i, si convé, el Codi civil hauria de dedicar un capítol sencer als contractes agraris o distribuir-los tal com els classificaven els materials esmentats.

D'altra banda, malgrat el mandat del article 3 de la Llei 29/2002 i de les opinions diverses de la doctrina sobre l'oportunitat d'incloure el dret del consum dins del Codi civil, creiem que tot i que el Codi civil ha de contenir els principis d'aquestes normes, les que s'individualitzen com a generals i les descripcions de les situacions personals (el consumidor i l'altra part contractant), no s'ha de dedicar un capítol (com es fa en la proposta) a la part contractual consumidora.

Efectivament, sigui quin sigui el concepte i la descripció que es faci del consumidor (que s'ha de cenyir a les directives europees), civilment és "la persona", sense més qualificació, que intervé com a tal en les relacions jurídiques personals i patrimonials (contractuals). Per això, moltes regles generals de consum excedeixen aquest àmbit, en la mesura que són dret autonòmic català, han d'estar al Codi civil, però no necessàriament adjectivades com de "consum".

Finalment, convindria, també, que es recollissin les regulacions sobre la mediació en els conflictes derivats dels contractes i, si escau, els arbitratges. Recordem que la Disposició Cinquena de la [Llei de contractes de conreu](#) crea una Junta d'Arbitratge i Mediació que absorbirà la Junta Arbitral de Contractes d'Integració. Així mateix, a l'àmbit del consum, malgrat que la regulació d'aquest arbitratge és estatal [[Reial Decret 231/2008, de 15 de febrer](#) (BOE núm. 48, de 25.2.2008)], la mediació és competència del legislador català²⁰.

²⁰ Article 38 Reial Decret 231/2008, *Mediación en el procedimiento arbitral*.

"1. Cuando no existan causas de inadmisión de la solicitud de arbitraje se intentará mediar para que las partes alcancen un acuerdo que ponga fin al conflicto, salvo oposición expresa de cualquiera de las partes o cuando conste que la mediación ha sido intentada sin efecto.

2. La mediación se registrará por la legislación sobre la materia que resulte de aplicación, correspondiendo, no obstante, al secretario de la Junta Arbitral de Consumo dejar constancia en el procedimiento arbitral de la fecha de inicio y fin de la mediación, así como del resultado de ésta.

4. Bibliografia

Àrea de Dret Civil UdG (2003), *El dret civil català en el context europeu. Materials de les Dotzenes Jornades de Dret Català a Tossa*, Documenta Universitaria.

Ferran BADOSA COLL (2001), "El futur Codi de Dret Patrimonial de Catalunya", a Esther ARROYO I AMAYUELAS (coord.), *El Quebec. Un model de dret comparat per a Catalunya*, Servei de Publicacions de la Universitat de Barcelona, Barcelona, pp. 125-137.

José Carlos FERNÁNDEZ ROZAS (2005), "El Derecho de los contratos en el marco de la unificación jurídica del Derecho privado de la Unión Europea", a *Homenaje al profesor Didier Opperti Badán*, Fundación de Cultura Universitaria, Montevideo, pp. 157-192.

Antoni MIRAMBELL I ABANCÓ (2001), "El dret patrimonial en el futur Codi civil de Catalunya", *La Notaria*, núms. 9 i 10, pp. 19 i ss.

Antoni VAQUER ALOY (ed.) (2008), *European Private Law Beyond the Common Frame of Reference: Essays in Honour of Reinhard Zimmerman*, Europa Law Publishing, Groningem.

3. En todo caso, quien actúe como mediador en el procedimiento arbitral está sujeto en su actuación a los mismos requisitos de independencia, imparcialidad y confidencialidad exigidos a los árbitros".